

nik, vseučilišnik; gledališčen, pa gledališna, gledališno, učiteljiščen, pa učiteljišne, učiteljišno, vseučiliščen, pa vseučilišna, vseučilišno. — Pleteršnikov slovar pravi pri besedi leščnik: piše in govori se navadno lešnik, a poleg stoječa kratka »pogl.« = pogled označuje obliko leščnik obenem za napačno. A baš bese-da lešnik, ki jo povsod govore Sloven-ci v tej obliki, temeljito zavrača trdi-tev, da je napačna, hkratu nas pa uči, da mora biti tudi vzor vsem enakim be-sedam. Tudi Breznikova slovnica uči ta-ko na strani 53.: bolnišnica (iz. bolniš-čnica), duhovščina (iz. duhovščnica), vojašnica (iz. vojaščnica) itd. Tudi srb-ščina oblikuje take besede prav tako. — Skrbimo za mehko jezik in posne-majmo blaglasnost srbščine, ki se ogiblje vseh trdin! Zadložki.

— **Umrl** je dne 30. maja na kliniki v Gradcu g. Ivan Bele, kmetijski svet-nik, ustanovitelj in dolgoletni ravnatelj državne kmetijske šole v Št. Juriju ob južni železnici. Pokojnik je spisal več strokovnih brošur in knjig in je bil odli-kovan z redom Sv. Save III. razreda. Pred kratkim je izšlo v založbi Učiteljske tiskarne obširno njegovo delo »Sad-jarstvo«.

— **Kot zastopniki izvršnega odbo-ra UJU na Dav. Trstenjakovi** proslavi dne 9. t. m. v Ormožu pridejo iz Beo-grada: predsednik UJU tov. Mil. Stan-ković, tov. M. Jović in Mih. Stanojević.

— **Izplačilo diferenc od 1. okt. 1923.** Časopisi poročajo, da je bila dne 30. maja t. l. deputacija činovniškega Saveza v zadevi izplačila diferenc od 1. oktobra 1923 v finančnem ministristvu, kjer jo je sprejel pomočnik finančnega ministra Srečko Tesić in v ministrovem imenu zagotovil, da se bo diferenc izplačala v najkrajšem času, zadeva draginskih do-klad upokojencem pa bo rešena v 14. dneh.

— **Dne 25. maja t. l. je umrl** naš naj-starejši tovariš, upokojeni šolski voditelj Ivan Hutter v Mahu, občini Kočen na Kočevskem. Bil je 83 let star. Obiskoval je samo ljudsko šolo. Izobrazil se je po-tem sam v tej meri, da je napravil uspo-sobljenostni izpit. Služboval je kot šolski voditelj v Reichenau-u, Starem bregu, na Toplem rebu in v Grčaricah na Ko-čevskem. Mnogoštevilno ljudstvo in so-sedni tovariši so ga spremili k zadnjemu počitku. Večna zarja naj mu sveti!

— **Podmladek Rdečega Križa v Ljubljani** priredi v dnevi 7., 8. in 9. ju-nija t. l. v prostorih I. dekliske meščan-ske šole pri sv. Jakobu razstavo deških in dekliskih ročnih del, katere so izgotovi-li člani Podmladka Rdečega Križa na ljubljanskih osnovnih in meščanskih šo-lah. Razstava bo otvorjena v soboto, 7. t. m. ob 3. uri popoldne. Vsi razstavljeni predmeti bodo po nizkih cenah na pro-daj, na kar posebe opozarjamo cenjene obiskovalce razstave. Izkupek pora-bijo Podmladkarji v dobrodelne namene, in sicer predvsem v podporo bolnim in revnim součencem.

cenija postajala nekako moderna, nije voleo pesimizma, koji je mogao porazno delovati. Kao »borben« čovek tražio je na svakom polju borbenost i borbenih ljudi, koji su svojim radom, svojim borbenim idejama imali da bude, da podižu, da ulevaju nadu u bolju, lepšu budućnost, da odgajaju borce za skore dane uskrnuća, duhovnog i političkog. Sam kaže, da on shvata književnost kao naj-viši izraz narodnoga života. Shvatajući književnost ovako, razumljivo je, što on nije voleo pisaca sentimentalista i pesimista.

Jovan Skerlić je kao kritik imao svoju školu: odgojio mnogo učenika. Razvitak srpske književnosti nitko nam nije bolje, stvarnije i istinitije prikazao od njega. Da je ostao na životu, on bi se bio lotio posla oko izdavanja jedne jugo-slav. književnosti, koja nam je danas vrlo nužna. Preda mnim je veliko, ilustrirano izdanje »Istorije nove srpske književnosti« (Beograd 1914). U predgovoru toga krasnog dela piše: »Ovo je samo istorija nove srpske književnosti, pisaca koji su se nesumnjivo osećali Srbima. Hrvatska i srpska književnost su književnosti jed-noga naroda i jednoga jezika, ali to su još dve književnosti. To je paradoks, anahronizam, dokaz naše kulturno-na-cionalne zaostalosti, ali to je tako. Hr-vatska književnost, kao i lokalne knji-ževnosti srpsko-hrvatskoga jezika (du-brovačka, slavonska, bosanska), ovde nisu dodiravane. Potpuna istorija srpsko-

Naša gospodarska organizacija.

TVORNICA UČIL IN ŠOLSKIH POTREBŠČIN V LJUBLJANI.

Vsemu p. n. učiteljstvu in krajnim šolskim svetom toplo priporočamo, da si ogledajo naš inserat v »Učit. Tov.« in naročajo označene predmete edino-le pri naši tvornici, ki je konkurenčno pod-jetje z nizkimi cenami in najsolidnejšim blagom. Podpirajmo v prvi vrsti sebe, svoje lastne gospodarske ustanove in pomagajmo jim z novimi naročili do čim lepšega in hitrejšega razvoja. Kar ni-maemo še v lastni založbi, oziroma česar še ne izdelujemo sami, hočemo preskr-beti komisijskim putem. Zato prosimo vse p. n. tovariše(-ice), da nam v naj-krajšem času javijo po dopisnici, na ka-tera učila reflektirajo najnujnejše v pri-hodnji šolski seziji, ker si hočemo zaže-ljena učila pravočasno nabaviti. Vsa se-daj inserirana učila se lahko takoj do-be. Pripravlja se nov cenik in seznam učil, ki se razpošlje vsem šolskim vodstvom v blagohotno uporabo. Vse cene so, v primeri z inozemskimi od 100—300% nižje — torej ni nikakoršnega povoda, da bi morali odslej naročati potrebna učila v inozemstvu. Za prihodnje šolsko leto se pripravljajo slike: »Jesen«, ki bo origi-nalno delo naših domačih slikarjev z ju-goslovanskimi tipi. V tisku je tudi m², ki ga vsem onim šolam, katere so brez nje-ga, prav toplo priporočamo, m² ne bo imel več rumeno-črnihi dm², ampak si-vo-črna polja — tedaj zopet nekaj naše-ga. — V najkrajšem času pride v delo tudi »Drago Humečkova ambulanca knjigoveznica«, ki bo za rokotorni pouk izborno učilo, obenem pa tudi velike praktične vrednosti. Cela knjigoveznica je majhen zabojček, ki ga lahko vsakdo prenaša in v njem najdemo vse, kar po-trebuje praktičen knjigovez, od najmanj-še šivanke pa tja do šivalnega stroja. Se-stava knjigoveznice je tako enostavna, da jo lahko vsak uporablja brez kakega posebnega navodila, ki pa bo kljub temu priložen. Na željo bo priredil ravnatelj Humeček tudi podučne, kratke tečaje v ta namen, da se učiteljstvo natančneje se-znani s to napravo. Na ta način bo učil-jstvo s pomočjo učenec vezalo lahko vse knjige doma in sicer v trpežnosti, kakor si bo samo želelo. Cela knjigovez-nica z vsem orodjem in materialom, to-rej kompletna, bo stala približno 1000 Din. Kdor si jo misli nabaviti, oziroma društvo, ki želi zato predavanja — naj nam to pravočasno javi, da vemo koliko izvodov lahko pripravimo in da preda-vanja porazdelimo na posamezna dru-štva. Pridno se zbirajo tudi hrošči in metulji, ki se prirede v večjih in manjših zbirkah, pa tudi posamezno v steklenih škatlicah — ki bodo posebno pripravi ni za risarski in nazorni pouk. Tovariše, ki imajo smisel za ta posel, vabimo k sode-lovanju. Hrošči, oziroma metulji, naj bi se pošiljali v tvornico in brezhibnem stanju, kjer bi jih mi potem sami prepari-rali. Ravno tako se priporočamo tudi za zbiranje in pošiljanje raznih rudnin. Pri

pošiljatelj naj vsakdo napiše ime rude, če jo pozna — na vsak način pa kraj na-hajališča. Pričeli smo tudi z izdelova-njem mokrih preparatov v formalinu. V delo pridejo tudi razni geometrijski in risarski modeli, ki bodo do prihodnjega šolskega leta gotovi in učiteljstvu po zmernih cenah na razpolago.

Tako se tvornica polagoma razvija, in če bo cenjeno učiteljstvo uvidelo ve-liko važnost in pomen tega zavoda, ga skušalo po svoji moči na ta ali oni način podpirati, bomo imeli kmalu priliko uživati sadove svojega truda in svoje go-spodarsko-stanovske zavesti. Tuš.

— **g Učiteljski dom v Mariboru.** Za Ganglov kamen so darovali: Železnik Oroslov, učitelj, Sv. Jurij v Slov. goricah, obveznico 7% drž. posojila à 100 Din (IX. 1922); enako obveznico je darovala Marica Dugarjeva, učiteljica v Št. Ož-baltu o. D., 100 Din (IX. 1922). 1% do-plačila za maj: Hren Anton, nadučitelj v Studencih pri Mariboru 10 Din; deška osnovna šola II. v Mariboru (Bobič, Kar-ničnik, Kožuh, Petrič) 40 Din; osnovna šola v Šmarju pri Jelšah (Bevc, Debe-lak, Lovrec, Mulej, Fink, Smeh, Šumer) 70 Din, skupaj 320 Din; z zadnjič izka-zanimi 7860 Din = danes 8180 Din. — Iskrena hvala! Posebno pohvalno mo-ram omeniti učiteljstvo v Šmarju pri Jelšah, ki je pod vodstvom tov. Šumerja razpečalo doslej 31 izvodov »Narodnih pravljic iz Prekmurja« ter se o priliki iz-plačila naših poviškov takoj spomnilo tudi našega Učit. doma. Hvala in čast zavednim in požrtvovalnim tovarišem! Posnemajte jih drugi tovariši! — M. Ko-žuh, blagajnik.

REZERVNI SKLAD prostovoljni organizacijski davek.

IV. izkaz:	
Blagajniško stanje po IV. izkazu	3812.56 Din
Brodnik Ant., Kostanjevica	5.— »
Zagorč Fran., Kostanjevica	5.— »
Kobau Julči, Kostanjevica	5.— »
Mešec Iva, Kostanjevica	5.— »
Rugelj Zora, Kostanjevica	5.— »
Paučič Ant., Kostanjevica	10.— »
Bevc Franc, Šmarje	10.— »
Debelak Dora	10.— »
Lovrec Zinka	5.— »
Fink Anton	10.— »
Mulej Vida	10.— »
Smeh Lavoslav	10.— »
Šumer Hinko	20.— »

skupaj . . . 3922.56 Din

Darovalcem srčna hvala! Naj bi na-šli mnogo posnemalcev.

Upravnik.

Književnost in umetnost.

Priporočamo vse spodaj navedene knjige v nabavo učiteljstvu in šolam, posebno pa šolarskim, vsem javnim ljudskim in društvenim ter učiteljskim-strokovnim knjižnicam. Vse tu navedene knjige se naročajo tudi lahko potom Učiteljske knjigarne v Ljubljani, Frančiškanska ulica, šte. 6.

Nove knjige in druge publikacije.

— **kpl V založbi Goričar in Leskovšek** v Celju je izšel raynkar IV. natli knjige: »Što treba kao vojnik da znam« od podpukovnika Voj. Dj. Kostića. Knjiga obsega 263 strani s slikami Nj. Vel. kralja Petra in Aleksandra. Cena broširani knjigi je 24 Din, trdo vezani pa 30 Din.

— **kpl E. L. Bulwer: Poslednji dnevi Pompejev I. del.** Splošna knjižnica št. 24 v Ljubljani 1924. Natilnila in založila »Zvezna tiskarna in knjigarna«. Broš. 30 Din, vez. 36 Din, strani 355.

Ocene.

— **k Kar je doslej »Splošna knjižnica«** javila knjig, še po nobeni ni bilo toliko povpraševanja, kakor po knjigi »Poslednji dnevi Pompejev«. Zdal je izšel prvi del tega slovitega romana, ki je menda preveden na vse večje jezike. V kratkem mu sledi tudi drugi del, ki bo vseboval tudi številne opombe in pojasnila ter dve Plinijevi pi-smi o taktirnam izbruha Vezuva. Roman »Po-slednji dnevi Pompejev« se godi v prvih časih krščanstva v Italiji, v mestu Pompeji. Tedanji običaji in šege, ves način življenja pred dvemi ti-sočletji, vse borbe in stremjenja tedanjega člo-veka ožive v čudni, mameči resničnosti pred bračvečo dušo. Vmes vidimo vstajajoče krščan-stvo, ki polagoma, toda vztrajno prodira na vse strani in vse sloje tedanje družbe. Spletke starih paganskih svečnikov, ljubzenske zgodbe mladih Pompejev in Grkov, zlasti pa lik slepe sužnje Nidije daje romanu tak čar, da ga človek ne more odložiti, dokler ni prebral zadnje strani. Tudi ta knjiga ki je 24. v vrsti »Splošne knjižnice« se od-likuje po dostojni opremi in po izredno nizki cen, vzlic temu, da šteje celih 355 strani.

— **k Šta treba kao vojnik da znam?** Knjigi, ki je izšla v srbohrvatskem jeziku že v četrtim natisu ni treba, da se jo več mnogo priporoča. Sestavljena je tako praktično, da ne nudi vojaku-novinu samo izobrazbo o vojni stroki, temveč mu nudi tudi splošne življenske izobrazbe, ki mu jo je osnovna šola nudila le v manjšem obsegu ali pa je že izpuhela v dobi med izstopom iz šole in vstopom v vojaško službo. A ne samo prostak, tudi učiteljski abiturient lahko z veliko koristjo poseže po tej knjigi, ker najde v njej na poljuden način obrazloženo vse vojaško življenje in potrebno strokovno znanje, katero ima ali bo

imel tolikrat priliko razlagati posebno vojaškim novincem, pa tudi ljudstvu. Iz navedbe glavnih poglavij vsebine je najbolj razvidna njena prak-tična stran in vsebina: Moji podaci: moje pred-postavljene starešine; pravilo službe I. deo; pravilo službe III. deo; stražarska služba; ure-d-ba o vojni disciplini in vojni kazenski zakonik; opis puške in municije; nastava za gadjanje pu-skom; opis bombi (defonzična in ofonzična); opis puško-mitraljeza mod. 1915; ratna služba; o za-gušljivim gasovima; sifilis; alkoholna pijača; glavna pravila za svakog vojnika; dužnosti voj-nika u raznim prilikama; opis jahačeg pribora; vojničko pismo.

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

Vabila:

= **UCITELJSKO DRUŠTVO ZA SLOVENJEBISTRIŠKI OKRAJ** zboruje v soboto, dne 14. junija ob 10. v Šmart-nem na Pohorju. Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Društvene in stanovske zadeve. 3. Vo-litev delegatov za pokrajinsko in glavno skupščino. 4. Predavanje tov. Jos. Še-gula: Moderni pevski pouk v osnovni šoli. 5. Slučajnosti. — Zbirališče Slov. Bistrica, odhod v Šmartno ob 7. — Radi obeda se je javiti do 10. junija pri šol-skem vodstvu v Šmartnem. Po zborova-nju napravimo izlet k Arehu, dve uri ho-da iz Šmartna. Prenočišča v Ruški koči za člane planinskega društva 12 Din, za nečlane 14 Din. Vse druge informacije se do-be pri voditeljici v Šmartnem. Vsem tovarišem(-icam) »dolincem« nudi to zborovanje, združeno z izletom k Arehu, najlepšo priliko, da si ogledajo ta planin-ski svet, naše zeleno Pohorje. Odbor pričakuje polnoštevilno udeležbo in upa, da vidimo tudi Makolčane vrh planin. Pot iz Šmartna k Arehu je tudi za »tež-ke« lahka.

= **UCITELJSKO DRUŠTVO ZA KONJŠKI OKRAJ** zboruje v soboto, dne 14. junija 1924 ob 10. uri v Vitanju z vz-poredom objavljenim v 18. številki »Učit. Tov.« z dne 1. maja 1924. Dodatno k temu še dve točki, 7. Razgovor o osnutku pravil in statuta Socialne usta-nove učiteljstva v Sloveniji (glej »Učit. Tov.« šte. 21 z dne 22. maja 1924 in 31. in 32. z dne 4. in 7. avgusta 1923). 8. Volitev delegatov za pokrajinsko in glavno skupščino UJU. Pridite vsi! — Odbor.

= **UCITELJSKO DRUŠTVO ZA CELJSKI OKRAJ** zboruje v soboto, dne 14. junija t. l. ob 9. uri dopoldne v mest-ni osnovni šoli v Celju po vzporedu do-ločenem za zadnje zborovanje. Popol-dne izlet v bližnjo okolico Celja. K pol-noštevilni udeležbi vabi k temu zadnje-mu zborovanju v tekočem šolskem letu odbor.

Poročila:

+ **SLOVENJGRAŠKO UCITELJ-SKO DRUŠTVO** je zborovalo dne 5. aprila 1924. Od 30 članov navzočih 25. Kot gost je prisostvoval strokovni učitelj K. Sovrè.

Na dnevnem redu je bilo predavanje g. ravnatelja Humečka iz Maribora o knji-goveznictvu.

Za svoja zanimiva izvajanja je žel g. predavatelj splošno priznanje.

Dan in vzpored prihodnjega zboro-vanja se pravočasno objavita.

+ **UCITELJSKO DRUŠTVO ZA LAŠKI OKRAJ** je zborovalo v soboto, dne 5. aprila ob 10. uri dopoldne v pro-storih osnovne šole na Hrašniku. Izmed 102 članov je prisostvovalo zborovanju 64. Slednjim ter novo pristopivšim tovari-šicam Bulingerjevi, Maurinovi, Novakovi, velja iskren pozdrav predsednika. Od-kar nismo zborovali, je posegla zopet smrt v naše vrste. Izbrala si je to pot komaj 21-letno tovarišico Zidar-Topolni-kovo. Podlegla je jetiki. Prizadetemu to-varišu iskreno sožalje.

Dopisi: Med drugimi dopisi se pre-čita tudi dopis »Učiteljske tiskarne«.

Predavanje: Ker je vsled obolelosti tov. Seliškarija moral izostati njega refe-rat, poda tov. predsednik o delovanju predsedstva in odbora UJU obširen pre-gled vseh korakov, ki so se z večjim ali manjšim uspehom podvzeli v dobrobit učiteljstva.

Sklepi: 1. Glede ukaza o kol-kovanju šolskih naznanil se sklene, da naj se isto ukine, ker je v na-sprotju s čl. 16. ustave, ki se glasi: »Dr-žavni pouk se daje brez vpisnine in dru-gih pristojbin.

2. Društvo se izreče za enotno nedeljivo šolsko ob-last v Sloveniji, za ustanovitev učiteljske zbornice v kontrolo in pomoč